

## KOMU POMOHOU NOVINKY VE SPOTŘEBITELSKÉM PRÁVU?

Debata “Komu pomohou novinky ve spotřebitelském právu?”

26. dubna 2011 od 17.00 h do 18.45 h, Evropský dům, Jungmannova 24, Praha 1

*Podpora spotřebitelských práv, prosperita a dobré životní podmínky jsou hlavními hodnotami Evropské unie.*

### I. Probíhající diskuse a jednání

Vývoj v oblasti ochrany spotřebitele v Evropské unii nepatří mezi staré záležitosti a úzce souvisí s ustanovením jednotného trhu. Dodržování čtyř základních svobod (volný pohyb osob, zboží, služeb a kapitálu) vyžaduje přijetí obecných a ve všech členských zemích EU poměrně podobných pravidel, které by zaručovaly jednotnou ochranu spotřebitele. Spotřebitel díky uvolnění trhu získává větší možnost výběru, ale zároveň se ocitá ve složitější situaci než předtím. Díky této společné spotřebitelské politice si spotřebitel může být jist, že se mu ve všech členských státech EU dostane stejné garantované ochrany. Tato politika je prováděna vydáváním spotřebitelských směrnic, které jsou následně převáděny do národních legislativ. Povědomí o spotřebitelských zájmech, organizaci ochrany spotřebitele se liší stát od státu. Právní úprava spotřebitelských zájmů je minimální úpravou, což znamená, že státy EU mohou přijmout stávající nebo novou přísnější právní úpravu, která jde nad rámec komunitární úpravy. Posun přináší nově přijímané předpisy, které obsahují již úpravu maximální.

EU zahájila v roce **2004** aktivity zabývající se projektem evropského smluvního práva, jehož prostřednictvím mělo dojít k **přezkumu spotřebitelského acquis**. Cílem bylo zjednodušit a doplnit stávající a regulační rámec. Za účelem revize spotřebitelského acquis byla provedena analýza a publikována koncem roku **2006** pod názvem **Kompendium komunitárního spotřebitelského práva** (hlavním úkolem bylo shrnutí a porovnání národních právních úprav, identifikace slabých míst a mezer v právu, vytvoření nástroje ukotvujícího informační povinnosti, právo na odstoupení a nepřiměřené smluvní podmínky). Prvním oficiálním krokem procesu revize spotřebitelského acquis bylo vydání **Zelené knihy o přezkumu spotřebitelského acquis 8. února 2007**. Zelená kniha poukázala řadu existujících problémů s osmi vybranými směnicemi (prodej mimo obchodní provozovnu, souborné

zájezdy, nepřiměřené smluvní podmínky, timesharing, dálkový prodej, označování zboží cenami, žaloby na zdržení se protiprávního jednání, prodej spotřebního zboží a záruky). V říjnu 2008 předložila Komise návrh na zlepšení regulačního rámce spotřebitelského práva, poskytnutí vysoké úrovně právní ochrany a zjednodušení přeshraničního obchodování mezi firmami. Vše by mělo být dosaženo s pomocí tzv. **plné harmonizace** právní úpravy vztahů mezi firmami a spotřebiteli a zároveň potřebné ochrany spotřebitelů při zachování konkurenceschopnosti firem. Návrh KOM(2008) 614 z 8. 10. 2008 nahrazuje původní čtyři směrnice založené na principu **minimální harmonizace**:

- Směrnice Rady 85/577/EHS ze dne 20. prosince 1985 o ochraně spotřebitele v případě smluv uzavřených mimo obchodní prostory
- Směrnice Rady 93/13/EHS ze dne 5. dubna 1993 o nepřiměřených podmínkách ve spotřebitelských smlouvách
  - Směrnice Evropského parlamentu a Rady 97/7/ES ze dne 20. května 1997 o ochraně spotřebitele v případě smluv uzavřených na dálku
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 1999/44/ES ze dne 25. května 1999 o některých aspektech prodeje spotřebního zboží a záruk na toto zboží

Výše uvedené směrnice byly přezkoumány za účelem zjednodušení a aktualizace platných pravidel, odstranění nesrovnalostí a mezer v pravidlech. Přezkum ukázal, že by bylo vhodné tyto čtyři směrnice nahradit jedinou směrnicí, která by měla stanovit standardy pro společné aspekty a odstoupit od koncepce minimální harmonizace obsažené v původních čtyřech směrnicích.

## Hlavní body návrhu

Návrh směrnice by měl položit základy úplné harmonizace (tj. společných pravidel) a zrušit minimální či jiná národní (přísnější) pravidla.

- **Kapitola I (Předmět, definice a oblast působnosti)** – definuje termíny *spotřebitel* a *podnikatel* a zavádí principy úplné harmonizace;
- **Kapitola II (Informace pro spotřebitele)** – obsahuje soubor informací, které musí podnikatel poskytnout před uzavřením kontraktu (stejně jako informace pro zprostředkovatele);
- **Kapitola III (Informace pro spotřebitele a právo odstoupit od smlouvy v případě smluv uzavřených na dálku a smluv uzavřených mimo obchodní prostory)** – vztahuje se pouze na smlouvy uzavřené na dálku a mimo obchodní prostory. Uvádí specifické informační požadavky a upravuje právo na vrácení výrobku (délku, způsob a dopad). Současně odkazuje na podmínky a způsob navrácení viz příloha I (B);
- **Kapitola IV (Další práva spotřebitelů v oblasti kupních smluv)** – upřesňuje opatření směrnice 99/44/ES. Podnikatel za výrobek ručí 2 roky, pokud výrobek není v souladu se smluvními podmínkami. Zavádí nové pravidlo, jímž se riziko ztráty nebo poškození

výrobku přenáší na spotřebitele ve chvíli, kdy on nebo třetí osoba jím uvedená (ne však dopravce) nabude vlastnictví výrobku;

- **Kapitola V (Práva spotřebitelů týkající se smluvních podmínek)** – široce reflektuje opatření směrnice 93/13/EHS. Vztahuje se na nepřiměřené smluvní podmínky, které nebyly individuálně vyjednány, jako jsou standardní smluvní podmínky. Nepřiměřené podmínky jsou ty, které vytváří značné rozdíly v právech a povinnostech spotřebitelů a podnikatelů a nejsou pro spotřebitele závazné. S cílem zajistit právní jistotu, směrnice obsahuje dva seznamy nespravedlivých podmínek. Příloha II obsahuje seznam podmínek, které jsou ve všech případech považovány za nepřiměřené. Tyto seznamy se vztahují také na členské státy a mohou být pozměněny pouze komitologickou procedurou platnou pro danou směrnici.

V **prosinci 2010** Rada Evropské unie na úrovni COREPER navrhla ponechat původní záměr plné harmonizace i za cenu vypuštění podstatné části návrhu – dalších práv spotřebitelů v oblasti kupních smluv (kapitola IV) a smluvních podmínek (kapitola V) a **24. ledna 2011** – Rada z návrhu vyřadila kapitoly IV a V. týkající se záruk a nespravedlivých smluvních podmínek. Tento směr plně podpořily i podnikatelské a zaměstnavatelské organizace. Odlišný názor zastává Evropský parlament a prostřednictvím svého Výboru pro vnitřní trh a ochranu spotřebitele (IMCO) podporuje komplexní právní úpravu. Na zasedání Evropského parlamentu **24. března 2011** poslanci přijali některé pozměňovací návrhy, ale odložili přijetí celého návrhu a vrátili jej na úroveň IMCO k dalšímu projednání s cílem dosažení shody s Radou EU.

V rámci problematiky spotřebitelských práv Evropská komise rovněž předložila v **červenci 2010** Zelenou knihu o možnosti politiky o pokrok směrem k evropskému smluvnímu právu pro spotřebitele a podniky (2010(KOM)348). Na tento návrh je nutné pohlížet ve světle diskuse návrhu Směrnice KOM(2008)614 a naopak.

## **II. Názory, průzkum, stanoviska**

### **Evropské podnikatelské asociace BUSINESSEUROPE, UEAPME a EUROCHAMBERS**

Dne 28. února 2011 zaslaly evropské podnikatelské organizace BUSINESSEUROPE, UEAPME a EUROCHAMBERS otevřený dopis členům Evropského parlamentu, který se zabýval nadcházejícím březnovým hlasováním plenárního zasedání EP o směrnici o spotřebitelských právech. Organizace vyjádřily obavy z možných změn v textu, v návaznosti na hlasování výborů Parlamentů pro vnitřní trh a ochranu spotřebitele. Zvláště vyzvaly Parlament, aby podpořil plnou harmonizaci a zdržel se přijímání ustanovení o minimální harmonizaci. Organizace podpořily zrušení kapitol IV a V z této směrnice podle návrhu Rady, protože tyto kapitoly jsou v rozporu s původním účelem směrnice.

### **Průzkum Eurobarometru**

Stále přetrvává nedůvěra spotřebitelů u transakcí prováděných online (asi 12 % uživatelů internetu se cítí bezpečně, 39 % má vážné pochyby o bezpečnost a okolo 42 % finanční transakce vůbec neprovádí). Evropská komise zveřejnila novou internetovou příručku **eYouGuide** obsahující praktické pokyny pro „digitální práva“ spotřebitelů v EU:

- Soukromí, bezpečnost a zabezpečení
- Právo na informace
- Smluvní podmínky
- Reklama
- Autorská práva a práva duševního vlastnictví
- Ochrana nezletilých
- Zdravotně postižení a senioři
- Obrana a kompenzace

### **Stanovisko zástupců Evropských spotřebitelů (BEUC)**

Evropské sdružení spotřebitelských svazů (BEUC) kritizuje odklad legislativních návrhů. Upozorňuje, že jednotný trh v EU nabízí spotřebitelům stále širší sortiment výrobků z různých zemí EU, avšak v případě problému musí spotřebitelé překonávat spoustu překážek, pokud se chtějí domoci náhrady. BEUC upozorňuje, že takové prostředí ztěžuje spotřebitelům jejich roli jako tahounů unijního hospodářství (cena soudního sporu je mnohem vyšší než získaná kompenzace, složitost podávání hromadných žalob soudy zbytečně zatěžuje). Proto navrhuje zlepšení systému pro efektivní kolektivní žaloby v Evropě.

### **III. Legislativa EU – Spotřebitelská práva**

- Nejdůležitější právní předpisy EU na ochranu spotřebitele v působnosti Ministerstva průmyslu a obchodu ČR  
<http://www.mpo.cz/dokument6730.html>
- Zelená kniha o kolektivním odškodnění spotřebitelů  
<http://www.mpo.cz/dokument60316.html>
- Společná pozice týkající se nařízení o evropském řízení o drobných pohledávkách  
<http://www.mpo.cz/dokument31597.html>
- Obecně ke spotřebitelské legislativě  
<http://www.mpo.cz/dokument4369.html>
- Právní předpisy pro ochranu spotřebitele  
<http://www.mpo.cz/cz/ochrana-spotrebitele/pravo-ochrana-spotrebitele/>

- Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady o právech spotřebitelů KOM (2008) 614  
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2008:0614:FIN:CS:PDF>
- Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru  
<http://eescopinions.eesc.europa.eu/eescopiniondocument.aspx?language=cs&docnr=1190&year=2009>
- Stanovisko Evropského výboru regionů
  - <http://coropinions.cor.europa.eu/coropiniondocument.aspx?language=cs&docnr=9&year=2009>
- Zelená kniha o možnosti politiky o pokrok směrem k evropskému smluvnímu právu pro spotřebitele a podniky (2010 (KOM)348)  
[http://ec.europa.eu/justice/news/consulting\\_public/0052/consultation\\_questionnaire\\_cs.pdf](http://ec.europa.eu/justice/news/consulting_public/0052/consultation_questionnaire_cs.pdf)

#### IV. **Další informační zdroje**

- [http://ec.europa.eu/ceskarepublika/service/consumer/index\\_cs.htm](http://ec.europa.eu/ceskarepublika/service/consumer/index_cs.htm)
- [http://ec.europa.eu/consumers/overview/cons\\_policy/doc/CS\\_99.pdf](http://ec.europa.eu/consumers/overview/cons_policy/doc/CS_99.pdf)
- [http://ec.europa.eu/information\\_society/eyouguidenavigation/index\\_cs.htm](http://ec.europa.eu/information_society/eyouguidenavigation/index_cs.htm)
- <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2008:0614:FIN:CS:PDF>
- [http://europa.eu.int/comm/consumers/cons\\_info/10principles\\_en.htm](http://europa.eu.int/comm/consumers/cons_info/10principles_en.htm)
- <http://www.cebrecz.cz/archiv-zprav/zprava-4777/>
- <http://www.europarl.europa.eu/cs/pressroom/content/20110323IPR16151/html/Spot%C5%99ebitel%C3%A9-nakupuj%C3%ADc%C3%AD-online-budou-%C3%A9pe-chr%C3%A1n%C4%9Bni>
- [http://www.europarl.europa.eu/news/public/focus\\_page/008-116065-001-01-01-901-20110322FCS16061-01-01-2006-2006/default\\_p001c008\\_cs.htm](http://www.europarl.europa.eu/news/public/focus_page/008-116065-001-01-01-901-20110322FCS16061-01-01-2006-2006/default_p001c008_cs.htm)
- <http://www.mpo.cz/cz/ochrana-spotrebitele/informace-pro-spotrebitele/>
- <http://www.mpo.cz/cz/ochrana-spotrebitele/informace-pro-spotrebitele/#category145>
- <http://www.mpo.cz/cz/ochrana-spotrebitele/info-spotrebiteleske-org/default.html>
- <http://www.mpo.cz/cz/ochrana-spotrebitele/pravo-ochrana-spotrebitele/>
- <http://www.mpo.cz/dokument31597.html>
- <http://www.mpo.cz/dokument4369.html>
- <http://www.mpo.cz/dokument6730.html>

- <http://www.mpo.cz/dokument83648.html>
- <http://www.mpo.cz/zprava60316.html>

### **Organizátoři:**

Konfederace  
zaměstnavatelských a  
podnikatelských svazů ČR



CEBRE – Česká podnikatelská  
reprezentace při EU



### **Partneři debaty:**

Vysoká škola finanční  
a správní



Evropské  
spotřebitelské  
centrum



### **Mediální partneři debaty:**

EurActiv.cz



Prague Leaders  
Magazine



Tato debata je organizována jako součást projektu Zastoupení Evropské komise v ČR a Informační kanceláře Evropského parlamentu v ČR s cílem komunikovat aktuální evropská témata vůči široké skupině odborné i laické veřejnosti realizovaného Konfederací zaměstnavatelských a podnikatelských svazů ČR ve spolupráci s CEBRE – Českou podnikatelskou reprezentací při EU. Více informací na [prague@cebre.cz](mailto:prague@cebre.cz).